KAJ LAHKO ŠE STORIMO ZA RAZVOJ OTROKOVE BRALNE KULTURE

Omejimo čas za gledanje televizije in igro na računalniku – ne prepuščajmo jim otroka! Bodimo otroku zgled – berimo tudi sami!

NMSB '21
nacionalni mesec skupnega branja

► **Včlanimo otroka v splošno knjižnico** (praviloma so člani do 18. leta starosti in brezposelne osebe oproščeni članarin in vpisnin). Prosimo knjižničarje, naj nam svetujejo primerne knjige, morda tudi zgoščenke … Obiskujmo knjižnico skupaj z otrokom, gradivo pa naj si izbira sam! Obiskujmo (brezplačne) prireditve za otroke: ure pravljic, igralne ure s knjigo, razstave … Ko je otrok starejši, ga spodbujajmo, da še naprej obiskuje knjižnico in raziskuje tudi dodatne možnosti, ki mu jih ponuja.

► **V vrtcu ali šoli se pozanimajmo, kaj** nam **priporočajo v branje** in katere dejavnosti izvajajo za spodbujanje branja (**bralno značko** …). Vključimo se vanje! Imajo v vrtcu ali na šoli bralne kotičke, knjižnice? Oglejmo si jih skupaj z otrokom. Spodbudimo ga, naj jih raziskuje tudi sam. Prosimo strokovne delavce v vrtcu, šoli, knjižnici, naj pripravijo predavanje ali delavnico o pomenu branja.

► Pozanimajmo se, kaj se v zvezi s spodbujanjem branja dogaja **v našem kraju**.

► Z otrokom **pojdimo v gledališče, kino, opero, na balet**; povežimo predstave z branjem, če so uprizorjene po literarnih predlogah. Povežimo risanke in igrane filme na televiziji z literarnimi predlogami, poljudnoznanstvene oddaje pa s poučnimi knjigami.

► Z otrokom **obiščimo knjigarno** in mu kupimo knjigo. **Podarimo mu knjigo** ob praznikih, rojstnem dnevu, novem letu; naročimo ga na njegovo najljubšo revijo … V družinski knjižnici naj ima otrok nekaj čisto svojih knjig.

Branje je za duha to, kar je telovadba za telo.
(R. Steele)

Avtorici: mag. Tilka Jamnik in Manca Perko
Jezikovno pregledala in uredila:
mag. Danica Š. Novosel
Oblikovala in ilustrirala: Tanja Komadina
Tisk: Cicero, Begunje, d.o.o.
7. izdaja, 1. natis

Izdalo: Društvo Bralna značka Slovenije – ZPMS
Predsednik: Marko Kravos
Kontaktni podatki:
Dimičeva 9, 1000 Ljubljana
Tel.: 01/4300 557 ali 01/4300 558
www.bralnaznacka.si

Ljubljana, september 2021

HOFER
Več kot fer. HOFER.

Telekom Slovenije

Elektro Ljubljana

JAK JAVNA AGENCIJA ZA KNJIGO RS

OTROK, BRANJE, ODRASLI

Pravljice, ki so mi jih pripovedovali v otroštvu,
imajo globlji pomen kakor resnice,
katerih me je naučilo življenje.
(F. Schiller)

► **Nikoli ni prezgodaj!** Že od rojstva na otroka ugodno vplivajo petje, pogovor in branje.

► **Nikoli ni prepozno!** Z vsakim novim besedilom se vedno znova učimo branja.

► **Vsak čas je ravno pravi** za branje, pogovor in prijetno druženje ob branju.

BRANJE IN OTROK V PREDŠOLSKEM OBDOBJU

Vzemimo si čas in berimo otroku vsak dan nekaj minut (deset minut in več, odvisno od otrokove starosti). S starejšim otrokom se pogovarjajmo o knjigah!

Glasno branje, pogovor z otrokom, čas, ki ga preživimo skupaj, so nenadomestljivi!

► **Z otrokom se pogovarjajmo** vse od rojstva, pojmo mu uspavanke, igrajmo se bibanke, ko ga negujemo. Otrok morda ne razume besed, čuti pa njihovo melodijo, ritem ter našo nežnost in ljubezen.

► Poleg igrač mu ponudimo tudi **igralne knjige** (iz blaga, lesa, kartona). Kažimo mu slike in mu pripovedujmo, kaj predstavljajo; poimenujmo predmete, osebe, pojave, dogodke.

► Ko že lahko samostojno sedi, ga vzemimo v naročje ali tesno k sebi in mu berimo ali pripovedujmo tako, da hkrati **gledamo ilustracije**.

Pogovarjajmo se z njim: če med branjem sprašuje in tudi sam kaj pove, pomeni, da nam sledi, razume in sodeluje. Majhen otrok redko samo posluša!

► **Postopoma ga aktivno vključimo v branje** z vprašanji, napotki, naj kaj poišče na ilustraciji. Spodbujajmo ga, da ponovi besedo, prosimo ga, naj obrne list v knjigi, razložimo mu posamezne besede.

Branje povežimo z njegovimi doživetji. Majhen otrok posluša in sodeluje s celim telesom: posnema, kar sliši; od ugodja, da mu beremo, nas objame.

► Da bi spodbudili otrokov jezikovni razvoj, se **skupaj z njim igrajmo z glasovi, črkami, besedami**; izmišljajmo si zgodbe in pravljice, po branju rišimo, z gibi pokažimo, kaj so počeli junaki v pravljici, uprizorimo pravljico z igračami. Pripovedujmo zgodbe in pravljice iz svojega otroštva, svoje spomine. Skupaj naredimo knjigo: odrasli zapišemo, kar smo si skupaj z otrokom izmislili, otrok naj riše, slika ...

► Postopoma, zagotovo pa nekje pri treh letih, **začnimo otroku brati različna besedila**. Daljše zgodbe in debelejše knjige mu berimo v nadaljevanjih. Ko nas otrok kaj vpraša, sezimo po poučnih knjigah, priročnikih, atlasih, enciklopedijah in v njih skupaj z otrokom poiščimo odgovor. Tako otroka navajamo, da je knjiga vir informacij in znanja.

BRANJE IN OTROK V ZGODNJEM BRALNEM OBDOBJU

Branje je najboljše učenje. (A. Puškin)

BRANJE IN SAMOSTOJNI BRALEC

Ob knjigah se skupaj z otrokom pripravimo na izlet, sprehod v naravo, poiščimo zamisli za ustvarjalne dejavnosti, praznovanja, družabne igre, recept v kuharski knjigi, besedo v slovarju … Priročnike uporabljajmo mi, otrok pa naj nas opazuje in nam »pomaga« pri iskanju. Nobena knjiga ni prezahtevna, če smo ob otroku odrasli!

► **Skupaj z otrokom** pre**berimo** navodila za uporabo z ovitka zdravil, čistil, hrane; pokažimo mu, da preberemo, kako dvigniti denar iz bankomata, kdaj pripelje mestni avtobus, kje presedamo na potovanju z vlakom, koliko stane bencin … Berimo napise na trgovinah in povejmo, kaj pomenijo. Berimo podnapise televizijskih oddaj in filmov, berimo besedila pri delu z računalnikom. Berimo.

► Ob otrokovem vstopu v šolo **ne prenehajmo z bralnimi dejavnostmi** ob branju in po njem.

► Otroku **glasno berimo**, dokler si želi.

► **Spodbujajmo** otroka in mu pomagajmo pri začetnem branju; poslušajmo ga, ko nam glasno bere, pomagajmo mu izpopolnjevati bralno tehniko.

► **Pomagajmo pri težavah**: razložimo neznane besede, preberimo »en odstavek za pogum«, berimo izmenično: eno stran otrok, drugo mi. Pazimo na pravilno izgovarjavo.

► Otroku **pomagajmo pri branju, dokler nas potrebuje**!

► Ko otrok usvoji bralno tehniko in začne uživati v branju, se zdi, da nas ne potrebuje več. Toda še vedno mu **berimo** »za lahko noč«, **dokler nas prosi** za to. Otrok ne uživa le v branju, srečen je, ker smo z njim!

► **Pogovarjajmo se o knjigah**, drug drugemu priporočajmo knjige, pozanimajmo se, kaj otrok bere. Opozarjajmo ga na novosti, in to ne glede na otrokovo starost. Branja se učimo z vsako knjigo na novo – morda nas bo otrok ob kateri spet potreboval.

► **Pogovarjajmo se o problemih, ki jih obravnavajo knjige**. Tak pogovor lahko pomaga pri razumevanju različnih stisk in težav (medsebojni odnosi, nesporazumi z vrstniki, spori s starši, nasilje, odvisnosti …) ter celo pri njihovem reševanju.